

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones prestantissimi viri Roberti de Latio: ordinis
Minoru[m] sacre theologie professoris: pontificis
Aquinatis**

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.ccccxiiij. vi. no. Maij.

De iudicio dei contra Daudid populum numerantem. Ser. xiiij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70607)

hnt vt euulhis eoru oculis manibusq
 amputatis copellerent sic ad ciuitates
 redire. Quintu q pleriq diuites timē
 tes ne sua iocalia ad man? romanoru
 venirēt: q̄s verisilr̄ presumēbāt ciuitas
 se de bellaturos illa deglutire. Cui?
 rei fama cū deuenisset ad aures roma
 norū: comouit eos vt exēteraret̄ iudeos
 captiuos quos estimabāt gēmas invē
 tre adhuc retinere. Quare vna nocte
 duorum milium patefacta sunt viscera.
 Tertū q̄ multi formosi et delicati iuue
 nes i via: in plateis: in pprijs domib?
 fame verati: iprouisa morte et repētina
 cadebāt: et sepit̄ illi q̄ cadauera sepelie
 bāt supra sepultos mortui et ipsi defis
 ciebāt. Septimū q̄ inuēre sunt mulie
 res filios pprios comedētes. Un et de
 quada dicit Iosephus: q̄ cū fame tor
 queret̄ nihil habēs ad comedendū: las
 cūcē filiu in manib? tenēs dixit: Inse
 licis mris: infelicio: fili: in bello: in fa
 me: in direptioe cui te referuabo? Ceni
 ergo nūc o mi nate: et esto cib? mri: pre
 dombus furor: seculis fabula. Et his
 dictis filiu iugulauit et corit: dimidiū
 comedit: pre alterā occultauit. Ecce cō
 festim pdones odorē carnis cocte sen
 tētes in domū irruūt: et vt carnē pro
 dar mortē minant. Tūc illa detegens
 infantis mēbra: ecce inq̄t vobis partē
 optimā relinuaui. At illos tāt? horroz
 muasit: q̄ nec loq̄ potuere. Et illa. me?
 est inq̄t fili: meū est pctm: securi edi
 te: q̄ p̄ior ego comedi quē genui. Illi
 ho tremētes et territi discesserūt. O q̄
 erāt in ciuitate illa amara spectacula
 vbi videbant quotidie tot morientes.
 O quor̄ infantes et pueri extendentes
 manū ad vbera matruz: et panē peten
 tes: ad pedes illarū extincti ruebant.
 O quor̄ erant illi stebiles voces: quot
 lamēta: quot singultus: quot suspiria: et
 in a deo nō exaudiebant. ¶ Tertiu p̄
 derādū est ciuitat? delectio. Anno enim
 scdo ipenij Hespahani. Titus ei? fili:
 qui in obhādie remāserat ciuitatē ce
 pit: quā a fundamētis subuertit. Ubi

periere viroū yndecies centena milia
 fame et gladio prer mulieres et puulos:
 reliq̄ venūdati. Ubi es ergo magna ci
 uitas hierlm. Ubi decora syō. Ubi es
 ciuitas quōdā referta gēnib?: dñi po
 puloz: regib? veneranda: acceptabilis
 deo: sedes gre? Ubi es tēplū illō miras
 bile panimēta marmorea: porte nitens
 tes auro? O ia vtiq̄ euerfa et a funda
 mētis dirupta fuere. O iuictissima dei
 viuēt? dextera: q̄ ceruices depmit pec
 catoz. Ipsa faciēte tot calamitatib? et
 cladib? hierlm perijt. Et post tpe. s. He
 lij Adriani cōfluētib? diuersarū natio
 nū icolis reedificata est: et helia ex pie
 noie ipatoris dicta. Qui Adrianus vt
 dicit Orosi li. vii. pcepit: ne cui iudeo
 hierosolymā intrare liceret. Digne itaq̄
 oib? timorē dñi predicam? qui timen
 tibus selargitur gratiam in presenti:
 et in futuro gloria sempiterna. Amen.
 ¶ De iudicio dei contra Dauid popu
 lum numerantem. Sermo. xiiij.

Impello? equi

 Iē nō parū admirari de ho
 minū hui? tpe temeritate:
 q̄ vidētes quotidie patrias
 pestilentis grauissimas agitari: non tis
 ment tremenda iudicia dei. Profecto
 acerbissimū est flagellū pestilentiarū.
 Nā pater filiu: filiu fugit patrē: frater
 fratrem deserit: vxor virū derelinquit: et
 vir vxorē abominat. Quid plura? Suf
 focat penit? pieras. Fuit ciuitates va
 cue pplis domusq̄ etiā claudunt am
 plissime. Viduant vxores marit?: et de
 licati iuuenes formosiq̄. puelle mise
 rabiler extingunt. Tali etenim flagello
 deus Dauid in suis iuste punitit. Qd
 vt euident? innotescat ad ipm Dauid
 p instructioe nostra sermone vertem?
 De quo tria mysteria declarabimus.
 Primum dicitur excellentie.
 Secundum deficientie.
 Tertium pestilentie.
 ¶ De admirādis prerogatiuis et excel
 lentis Dauid. Caplm. s.
 an n

De timore iudiciorum.

P Eniunt in vsum ecclie san-
cre dei p maior pre psalmi
quos David coposuit: que
nomen eius cu laude sonat
in auribus audientiu. Ideo in hac pre
videndu erit quatis puilegijs et excel-
lentijs dauid a deo fuerit donat. Et
ex multis quinqz dntarar colligem.

Prima d: pphetica illustratio.

Secunda filialis nominatio.

Tertia victoriosa superatio.

Quarta mansueti conditio.

Quinta regalis exaltatio.

¶ Quod dauid claruit spu prophetie.

Rima excellentia Dauid d:
prophetica illustratio. Cla-
ruit em spu prophetico pre-
nuncians mysteria chusti.

¶ Sed hic pulchre disputandum est.

Utrū Dauid fuerit reliquis pphetis
prestantior? Et ad hoc videt Nico. de
lyra super prologū in psalterio: qz da-
uid pot comparari ad pphetas noui te-
stamenti cuiusmodi fuerūt apli. Et sic
Dauid non excessit alios: qz apli fue-
runt de secretis diuinis magis illumi-
nati: et in maiori plenitudine receperūt
gratiā spūs sancti. Et qz apli spm acce-
perint pphetadi pz Act. ij. v. vj. xj. xij.
z. xxvij. c. Si aut comparet Dauid ad
pphetas veteris testamenti: sic dic
Tho. ij. ij. q. dxxij. ar. iij. q non fuit
Dauid excellentior alijs pphetis: sed
Moyses. Et hoc propter tria.

Primo ppter clariore cognitione.

Secundo ppter cōiore denūciationez.

Tertio ppter miraculoz rutilatione.

¶ Primo ppter clariore cognitionem.
Nam excellentior gradus pphetie est
vbi est cognitio clarior. S; Moysi cō-
cessus fuit videre essentiā dei s; Aug.
ad Paulā de vidēdo deū: qd non fuit
cōcessus Dauid et alijs pphetis. Ergo
habuit clariore cognitione et sic fuit ce-
teris excellentior. **¶** Secundo Moyses fuit
excellentior: s; Tho. ppter cōiore de-
nūciatione: qz Moyses pphetiā suā
denūciavit toti populo iudeoz: nō sic

Dauid et alij pphete. **¶** Tertio Moyses
fuit excellentior ppter miraculoz
rutilationem: quia maiora signa fecit
Moyses in egypto: i mari rubro: in
deserto qz Dauid et alij pphete. Sed
Nico. de lyra dicit: qz vni glo. in pmo
pio psalterij Dauid d: ppheta pper-
cellētia. Et pma ratio de Moysē non
cōcludit: qz claritas cognitionis auri
prophetandi excludēs nō pot retere
excellentiore gradū pphete: quā
cōstrueret et excluderet. vt p; Tho.
aut diuine essentie excludit actū ppe-
tandi sicut et actū fidei: qz vtriqz esse
cessario actus enigmatici. Et ideo
sio diuine essentie nō pot cōstruere et
cellentiore gradus pphete: licet
clariore cognitione: seu aliqd clarit
gnoscere. Uerū ergo est qz claritas co-
gnitionis maior cōstruit maiore gra-
dū prophetie: dū tñ talis claritas
tes cognitionis ppheticę nō manifestat.
Insup si ratio practa staret: sequeretur
qz moyses fuit excellentior aplis
preter Paulū: quib; non fuit cōcessum
videre essentiā dei in pñi vira. Sed
insup ratio deficit: eo qz denūciatio
prophetie est aliquid sequens propheti-
cā cognitione: et ideo nō videt variare
gradū ppheticę: et hoc qz pluribus
pauciorib; nūciat. Tertia adhuc ra-
tio debilis est: qz cōfirmatio per signa
et miracula sequit pphetias: et non est
de essentia eius. Uñ Jobes baptis-
mū nullū fecit: vt habet Job. x. c.
tñ cōcedit maior Moysē. Et quo dicit
Nico. de lyra qz licet Moyses habuerit
eūdē gradū ppheticę que habuit Da-
uid. s. absqz quibuscūqz signis sensibilib;
bus aut figuris: tñ nō habuit toties:
nec ita cōmuniter tales illustrationes
sicut Dauid. Insup dicit Tho. vbi. i.
corpe. q. in fine. qz Dauid clarus et pe-
nius expisit mysteria xpi qz Moyses.
Ter aut verū pphete ordinabant ad
xpm sicut ad finē. Uñ Rabbi Moyses
in libro directionū pphetoz inq: Oēs
prophete non sunt locuti: nisi ad dnm

effie. Cū ergo finis nobilior sit his q̄
 sunt ad finē: ppheta David videt̄ for
 tiori quādā excellentiā ex hoc q̄ xpi my
 stera sic exp̄ssit. Probabiliter itaq; po
 tet̄ dici q̄ David fuit excellētor pro
 pheta. Moyses: quīs Moyses excel
 lentior: fuerit in alijs: q̄ pphetiaz trā
 scendit: vel eā cōsequunt. Que autē
 ipse p̄dicit ppheticō sp̄i irradiat̄ le
 gunt̄ in psalmis suis: in q̄b; suau me
 lodia de xpo multa cātant. Ob quod
 Diero. ad Paulinū inq̄r: David Simo
 nides noster Pindarus Alceus: Flac
 cius quoz; Catullus et Serenus: xpm
 lira personat: et in decachordo psaltes
 no ab iseris recitat exurgētē. hec ille.
 Et chronica Ricobaldi supra sunt q̄
 sequunt̄ p declarationē d̄boz; Diero.
 Simonides poeta fuit tpe Tullij Vo
 silij. iij. regis romanor; anno ab vrbē
 cond. ra. lxxij. Pindar; poeta anno ab
 vrbē condita. cclij. post expulsū Zar
 quū ultimū regē. Alceus poeta tpe
 Tarquini pulci q̄nti regis romanor;
 Vocatus Flaccus venusij oris: anno
 ab vrbē condita sexcentesimo nonagesi
 meserto. Catullus poeta veronensis:
 anno ab vrbē condita sexcentesimo tri
 cesimo quinto. Serenus quidā alius
 poeta cuius tpa non inuenit. Sūt p̄e
 nominati poete ap̄ Quintilianū lib.
 ii. de iudicij; multa laude cōprobatī.
 Quibus p̄ melodia et suauitate cōcen
 tus: Diero. David voluit comparare.
 Notandū t̄m q̄ ipse Diero. glossus: vt
 dicit Nico. de lyra. vbi. s. ter translulit
 psalteriū. Primo fm̄ septuaginta in
 terpreses q̄ dicūt psalteriū romanor;
 eo q̄ ecclia beati Petri illo vti. Se
 cūdo fecit aliā translationē nō multū
 distāte a prima: et t̄m appropinquant̄
 tē hebraicor; vocat psalteriū gallica
 num: eo q̄ Damasus papa ad rogatū
 Diero. illō fecit cātari in ecclesijs gal
 licanis. Et hoc vtuntur fratres mino
 res. Terno ad preces Serphennij qui
 frequēter disputabat cū iudeis: q̄ so
 lū recipiūt illud q̄ est in hebreo fecit

translationē immediate acceptā ab he
 breo. Propter quod vocatur psalteriū
 Hieronymi iuxta hebraicā veritatem.
 ¶ De xpo dicitur filius David.
 Ecūda excellentia dauid d̄
 s. filialis nominatio. Nā dñs
 noster iesus xps deus ver
 dei filius p nobis oib; icar
 natus: natus de s̄gine ver; homo: no
 minat̄ p excellētiā filius David. Unde
 euāgelista Mattheus. s. c. dicit: Liber
 gnationis iesu xpi filij David. S. cōm
 Nico. de lyra. modus hebreor; est de
 nominare libros ab eo de quo tractat
 in principio: sic d̄: liber Genesis: q; in
 principio tractat de creatōe mūdi. Silr
 Mattheus: q; incipit euāgelij a ge
 nealogia xpi: ideo ab ip̄a denoiat̄ in
 titulat ip̄m. Ratio aut̄ quare incepit
 a genealogia xpi fuit: q; iudei nega
 bāt iesum nazarenū esse verum xpm: et
 descēdisse a David: q; galile; erat fm̄
 q̄ d̄: Job. vii. Nunq̄d a galilea venit
 xps: q̄si dicerēt: nō. Sed iudei sic loq̄i
 tes nō intelligebāt scripturas. Dicit
 ergo a Mattheo filij David: et p̄po
 nitur David ip̄i Ab: aaz: lic; sit poste
 rior: fm̄ tps p̄pter eminentiaz regie di
 gnitatis: vt cōuenientius gnationis
 ordo tradat. Angel; etiā q̄ s̄gini con
 ceptū filij dei annūciat. vt h̄r Luce
 s. c. dicit: Dabit illi dñs deus sedē Da
 uid p̄ris ei;. Et Chananea clamauit:
 vt ps Matthei. xv. Miserere mei dñe
 fili David. Et psallētes turbe: vt nota
 tur Matthei. xxi. cātabāt. Osanna filio
 David: b̄ndict; q̄ venit in noie dñi. Et
 Matthei. xxiij. interrogauit iesus phari
 seos. Quid vobis videt̄ de xpo cui; fi
 lius est? Et dixerūt David et Luc. xviij.
 Lecus clamabat. Fili dauid miserere
 mei. Et apls ad Rom. i. s. Fact; est ex
 semine dauid fm̄ carnes. Lic; ergo vt
 Diero. dicit i cōmēto sup Danie. fm̄
 scripture sc̄e cōsuetudinē proau oēs
 et maiores p̄es vocentur: t̄m singulari
 modo xpus dauid filius nuncupatur.
 ¶ De dauid supauit philistēu Solias

De timore iudiciorum.

Ertia excellētia dauid d'victo-
rosa superatio. Superavit
nāq; Goliā philistēū gigantē
cum esset adolescēs ⁊ fratrib;
suis minor: etate: armatus fiducia dñi
vt patet. j. Reg. xvij. neq; presumptuo-
sus fuit aut temerarius vel culpabilis
quia certamē illud inijt ex reuelatione
dei. vt dicit Nico. de lyra. et Hiero. ad
Augu. Unde Sauli diffidentia timen-
ti ne succūberet: Dauid respōdit. Do-
minus q̄ cruit me de ore leonis et de
manu vsi: ipse liberabit me de manu
philistei huius. Quare deo sibi fauēte
gigantē illū interfecit: ⁊ populū ab op-
probrio liberauit. Quo exēplo deterre-
ri debēt hi qui sepe nūero in virib; su-
is cōfidunt: qui recordari debēt illius
carmenis quod Quidi? libro de reme-
dio amous cecinit. Parua necat mor-
su spaciosum vipera taurū. A cane nō
magno sepe tenetur aper.

¶ Propter mansuetudinem dauid
placuit deo.

¶ Carta excellētia dauid d: mā-
sueti conditio: de qua in ps.
cxxxj. Memento dñe dauid: et
ois māsuetudinis eius. Vocas-
tur em̄ dauid iustus pi⁹ ⁊ sanct⁹. vij.
q. f. s. Omnis. ⁊. xxi. q. iij. ca. q. dauid.
Ista nāq; mansuetudo benignissimo
deo satis accepta est. Vnde Judith. ix.
dicit: Humiliū ⁊ māsuetoū tibi semp
placuit deprecatio. Et Proverb. iij. c.
Māsuētis dabit dñs graz. Et Eccli. j.
Beneplacitū est illi fides ⁊ māsuetudo
Et ps. cxli. Exaltabit māsuētos in sa-
lute. Et Mat. v. Beati mites. Herar-
dus odonis sup quarto Eth. fm men-
tem Arist. dicit q; sex sunt cōditiones
māsuēti. Prima q; est imperturbatus
⁊ hoc erigit natura māsuetudinis. Se-
cunda q; passione nō ducit. Tertia q;
rationi ⁊ e⁹ ordinatiōi subijcit quan-
tum ad oēs circūstātiās fm quas op-
portunū est irasci ⁊ nō irasci. Quarta
q; ad defectū ire magis q; ad excessum
declinare videt. Quinta q; nō est pūni-

tius nec vindicatus. Sexta q; est
iniurie et offense remissius. Sic
māsuēt⁹ dauid quē percut⁹ est Saul.
Ipe tñ cū potuit noluit eū offendere.
Nā vt dicit. j. Reg. xvij. Et eo q; multo-
res in tympanis cātābat. Saul pūnit
mille ⁊ Dauid decē milia. Frat⁹ Saul
dixit: Quid ei supest nisi solū regnum.
Ertūc nō rectis oculis aspiciēbor: ⁊
lācea rētauit eū cōfigere cū pariet.
Deide fecit eū tribunū sup milles
vt sic pugnādo veniret in man⁹ philis-
tinorū. Et vt notat. j. Reg. xii. Mō-
uit Jonathā ⁊ seruos suos vt occide-
rēt Dauid. Jonathas aut q; diligēter
eū valde: monuit eū vt se abscederēt
sequēti die Jonathas placuit Saul
prem di. Ne pecces rex in seruū tuū
dauid: q; nō peccauit tibi: opera eius
bona tibi sunt valde: posuit animā su-
am in manu tua: ⁊ occidit philistēos
fecit deus salutē magnā in israel. Et
isti ⁊ letatus es. Quare ergo peccas in
sanguine innoxio vt interficias Dauid
qui ē absq; culpa. Rñdit Saul. Quis
dñs nō occides. Et sic Jonathas voca-
uit dauid: ⁊ venit seruus corā Saul.
Mōtū est rursus bellū: ⁊ dauid percussit
philisteos plaga magna: reuertitq; ca-
rā Saule iterū rētauit eū lācea infige-
re in parietē. Dauid hō fugit ⁊ euasit.
Saul misit satellites nocte ad domus
suā: vt custodirēt eū ⁊ mane interfice-
rēt. Quēz vxor ei⁹ Michol filia Saul
deposuit p fenestrā. Et tñ post tot vlti-
dissimas psecutiōes dauid potuit in-
terficere Saulē i spelāca. vt habet. j.
Reg. xxiij. Et iterū. xvj. c. potuit eū
interficere: cū inuenit eū dormientem
in tentorio: ⁊ oēs suos. Dixitq; Abiit
ad dauid. Edclūst de? hodie immittes
tuū ad manus tuas: nūc ergo pfoctas
eū lācea. Rñdit dauid ne interficias eū
Quis em̄ extēdet manū suā in rps dñi
⁊ innocēs erit: Abstulitq; dauid palli-
que erat ad caput ei⁹ ⁊ cyphā ad. Zan-
dem cū nūciata esset ei mors. Saulis et
ionathe, vt scribit. ij. Regū. j. amare.

scuit di. Saul & Jonathas amabiles
decepi in vita sua: in morte quoque non
sunt diuisi. Aquilis velociores: leonibus
fortiores. Filij israel sup Saul fecerunt
vestibat vos cocchino in delictis: quod pre
parabat ornamenta aurea cultui vestro
scilicet de preda hostium secundum Nico. de lyra.
De regia dignitate dauid.

Uirtus dauid excellentia dicitur: rez
galis exaltatio. Exaltatus namque
fuit ad regiam dignitatem secundum bene
neplacitum dei post mortem Saul
ut patet. ij. Regum. v. Ideo ps. lxxviii.
Dicit deus. Inueni dauid ieruum meum:
oleo sancto meo unxi eum. Et propterea
in genealogia christi. Mattheus solum
dauid nominat regem: cum dicit. Jesse autem
genuit dauid regem: et ante eum post fa
cerunt alij reges quod ut tactum est fuit pri
mus electus in regem secundum beneplacitum
dei propter sanctitatem suam. j. q. vii. c. si
quis omnem.

De peccatis in quibus dauid defecit
offendit deum.

Laplin. ij.

Adminet mortalibus cunctis
de communi lege periculum
satis graue: quod nullus quam
tamenque sanctus et iustus
potest esse de lapsu securus.

Eccc in promptu est dauid sanctus: qui
post multiplicem gratiam a deo sibi datam:
in peccata plurima ruit. De quibus nos
dicturi illa reducemus ad quinque.

- Primum fuit peccatum adulterij.
- Secundum homicidij.
- Tertium negligentie.
- Quartum iniusticie.
- Quintum hanc glorie.

De adulterio quod commisit dauid.

Primum peccatum in quo dauid
defecit fuit adulterium: de quo
fit mentio. ij. Reg. xi. et xij. c. In
quo lapsus est propter duo secundum
Nico. de lyra. Primo quod remansit ocio
sus in hierusalem. Et enim ait sapiens pro
uer. xxviii. Qui sectatur oculum replebitur
egestate. Et hiero. ad Demetriadem vir
gine inquit. Nihil in seculo proposito ocio

deterius est. Et Bernardus ad fratres
de monte dei. Omnium tetrationum et cor
pitationum malarum et inutilium sentina
est oculum. Et Quintilianus. Ad omne vo
tum fluente fortuna lasciuuit oculum. Et
Seneca ad Lucillum. Oculum mors est: et
viri huius sepultura. Et Quidius de re
medio amoris. Oculum si tollas pieri cu
pidinis artes. Et Eccli. xxiii. Multas
inquit sapiens malicia docuit ociosis
tas. Propterea hiero. ad rusticum mos
nachum dicit id quod notat de conse. di. v.
c. nunc. Semp aliquid operis facito:
ut diabolus te inueniat occupatum.
Hinc per Ezech. xvi. c. de dicit. Hec fuit
iniquitas sororis tue Sodome saturitas
panis: et abundantia: et oculum ipsius: et fi
liarum eius. Et secundo lapsus est in adul
terium dauid: quod vidit berfabee se lauan
te. Periculosus certe est oculis liberta
te aspiciendi concedere. In. ppbeta ps.
cxvii. dicit. Auerte oculos meos nevi
deant vanitatem. Et Seneca in lib. de
remedijs fortitudo. ait: Oculi enim sunt
irritamenta vitioy: ducuntque scelerum. Et
v. li. causarum causa. j. Oculi inquit nostri: sunt
tota luxuria nostra. Hi nos in omnia quoti
die vitia precipitant. Ideo hiero. ad
Nepotianum sic scribit. Matrem ita vide
ne per illam alias videre cogitaris: quia
rum vultus cordi tuo hereat: et tacitus vi
uat sub pectore vultus. Tu ergo dauid
capit esset pulchritudine nudate ber
fabee: misit suos: et fecit illam ad se veni
re: et contempsit adulterium. Gratiusque san
ctificata est ab immundicia sua. s. a fluxu
menstruoy: quod. s. purgata fuit a mensru
is futuris usque ad presentem: secundum Nico de ly.
quod in illo coitu concepit ut patet in textu.

De homicidio quod fieri fecit dauid.

Secundum peccatum in quo dauid dese
cit fuit homicidium. Post utique
expletam suam libidinem: percurauit
peditorie interfici viam virum ber
sabee. Pro quo misit et tetrauit eum mittre
re in domum uxoris: hortans ut lauaretur
mittensque regium cibum: ut sic per balneum ci
bium delicatum puocaret ad coitum. Dicit
nunc iij

De timore iudiciorum.

Nico. de lyra q̄ sic faciebat dauid: vt vnus cognosceret vroz suā: ⁊ credere tur puer nasciturus esse suus: ⁊ pctm̄ eius occultare. Qd̄ cū renuisset face- re vnus: dixit dauid ad ioab. Ponite vnā er aduerso belli: vbi fortissimū est p̄clū ⁊ relinquit eū: vt sc̄ sic occida- tur. Qd̄ ⁊ factū fuit. vt pt̄. ij. Reg. xj. Qd̄ cū gaudisset vroz seuit eū. Nico. de lyra fictiue inq̄r: q̄ ⁊ ipa mortē ei⁹ de- siderabat: vt sic vroz regis fieret. Sta- timq; Nathan p̄pheta vt h̄. ij. Reg. xij. venit ad dauid. Qui reprehēdit eū dure de pctō cōmissō addēs: non rece- det gladi⁹ de domo tua vsq; in semp- ternū. Qd̄ verificatus est s̄m Nico. de lyra: q̄ frater occidit frat̄: scilz Absa- lon Ammon. ij. Reg. xij. ⁊ Salomon Adoniā. ij. Reg. ij. ⁊ fili⁹ insurrexit cō- tra prem. s̄. Absalon. ij. Reg. xv. Tunc dauid humiliat⁹ ⁊ penitētia duct⁹ di- xit: Peccavi. ⁊ nathā respōdit. Et dñs abstulit a te pctm̄. Ubi apparet quan- ta s̄vis p̄nie: quādo post homicidium ⁊ adulteriū sp̄m̄ prophētie recepit: ⁊ i- primo gradu p̄mansit: vt h̄. xlij. dist. c. hinc et̄ess. ⁊. l. di. c. cuz exaudiero. c. sacerdos. c. vt cōstitueret. ⁊. s̄. q. vij. c. si q̄s oēm. ⁊. ij. q. vij. c. nos. ⁊. ij. q. vij. c. sacerdos. ⁊ de pe. di. s̄. c. ⁊ venit. ⁊ de peni. di. ij. c. totā. c. dauid. ⁊. c. ille rex.

¶ De negligētia Dauid qua nō corre- pit Ammon.

Ertiū pctm̄ in quod lapsus fuit dauid fuit negligētia: nō em̄ correxit ammon: qui stuprauerat sororem suam Thamar. Nam vt scribit. ij. Reg. xij. noluit contristare spiritū ammon filij sui: quoniā diligebat eū: q̄ p̄moge- nitus erat ei. O quot sunt patres qui imoderate amore filios diligentes ne- gligūt illoz vitijs ⁊ passionib; obuia- re. Ob quod ⁊ filios q̄licq; immo mul- totiens vident male finire. Ecce quid ammon euenit. Ecce in conuicio occi- sus est a pueris absalonis fratris sui ipso iubente.

¶ De iniusticia dauid.

¶ Hartū peccatus dauid fuit iniusticia circa miphiboseth De quo fit mentio. ij. Reg. xvj. ⁊. xij. c. Dicit Nico: de lyra. q̄ adulatorēs ⁊ detractores sunt periculosi principibus: quia dauid tñ iustus ⁊ sanctus verbis Sibe adula- ris ⁊ detractoris fuit ita captus: ino- lutus q̄ hereditatē miphiboseth dñi sui ei cōcessit i absentia miphiboseth: eo nō audito. Et qd̄ ē peius postq̄ au- diuit miphiboseth se excusantē ⁊ vna dicētē: nō retractauit dictū suū ino- totaliter: sed seruū ei⁹ pessimū. Sc̄. Sibe- bam fecit equalē dño dicēs: Tu ⁊ Sibe- ba diuidite possessiones. Quē rancore debuit suspendisse p̄pter falsam accu- sationē dñi sui de crimine lese maiestatis Erat miphiboseth filius saul. Et recede- te dauid de hierusalē cuz exercitū: miphiboseth remāsit: q̄ erat claudus: ⁊ sibi seruus eius venit ad dauid ⁊ do- xit: falso tñ. Miphiboseth remāsit in hierlm̄ dicēs: Dodie restituet mibi do- mus israel regnum patris mei saul: vt notatur. ij. Reg. xvj.

¶ De vana gloria dauid.

¶ Intū peccatū dauid fuit vana gloria. Fecit nāq; su- perbe numerari pplm̄: ⁊ in- de gloriabatur: sicut ponit s̄. Paral. xij. ⁊. ij. Reg. vln. Ad quā nu- merationē fiendā cooperat⁹ est sat̄.

¶ De plaga pestilentie qua deus pu- niuit populum.

¶ Causa inscrutabilia sunt no- bis iudicia dei: verātamē ab eo iuste fieri oia merito confiteri debemus: neq; cu- riose est inquirendū cur quādoq; peccata que nobis parua vident ⁊ minus ma- puniat ⁊ que maxima reparantur ad tps̄ linquat impunita. Cūta recte imoderat⁹ ⁊ ordinat sapientia sua. Sc̄. circo in hoc mysterio de pestilentia q̄ deus populū pcussit eo q̄ illū superbe dauid numerauerat dicemus. De quā-

Quinque dubia sunt declaranda.

Primum utrum pestilentia sit flagellum dei pro peccatis?

Secundum quare dauid potius elegit pestilentiam quam famem et gladium?

Tertium utrum pro peccato dauid debuit populus eius puniri?

Quartum quid intelligitur per rempus constitutum?

Quintum quomodo adimpletum fuit dictum prophetice de pestilentia trium dierum?

¶ Quia propter peccata veniunt pestilentie.

Ad primum dubium respondemus secundum veritatem infallibilem scripturę sanctę quę dicitur deus excelsus propter peccata pestilentias mittit. Nam Zepherias. xviij. cõ-

minat deus transgressores suos pro-

ceptorum dicens: Mittam pestilentiam in medio vestri. Et Numeri. xiiii. cõqueretur de populo iudaico dicens: Quousque non credent mihi? Et infra. Feriam ergo eos pestilentia. Et Ezechiel. viij. Ira mea super populum. Gladius foris: pestis et fames intrinsecus. Et Ezechiel. xxvij.

Decem dicit dominus deus. Ecce ego ad te superdon: et gloriabor in medio tui. Et sciet quę ego dominus cum fecero mea iudicia: et sanctificatus fuero in ea. Et imittam ei pestilentiam: et sanguinem in plateis eius. Quare iudicio dei attribuendum esse arbitror quicquid in chronicis de pestilentibus asseritur. De ipsius enim meminit Hieronymus Orisius et Eutropius: ac reliqui rerum gestarum scriptores. Nam anno ab urbe condita. ccc. lxxvij. ingens pestilentia romana affecit biennio. Quasi erunt pontifices repleri: ut ludii scenici diis expetentibus ederetur. Eo tempore terra in medio vrbis dissiliat. Dixerunt aurespices eam voraginem posse tolli: viui hominis nec spontanea insipientis in ea. In quam Marcus Curtius eques insiluit pro libertate patrię: sicque vorago clusa est: ut refert Orisius lib. iij. et Augustinus lib. v. de ciuitate dei. c. xvij. Anno ab urbe condita ccc. lxxvij. ingens pestilentia vrbem afflictam: et libri sibyllini cõsulti: rñderunt eam

pestem ira dei illatam. Recitat Orisius libro. v. quod anno ab urbe condita sexcente simoferto: tanta roma exorta est pestilentia: ut ministri quoque faciendorum funerum primum non sufficerent: deinde non essent.

Itaque etiam magne domus vacue viuis plene mortuis remaserunt: largissime introsum hereditates: et nulli penitus heredes. Aliud stupendum Orisius narrat: quod post locustas innumerabiles: que in mari a vetero raptę suffocate sunt: tanta corruptio aeris est subsequuta et tanta grauis pestilentia ut in Numidia octidua gēta milia hominum morerentur. Et circa ora maritimam que cartaginensium atque vticensium littori adiacet plus quam ducenta milia. Que clades tanta repetina fuit apud vticam: ut sub vna die pro vna portam plus quam mille quingētos mortuos delatos fuisse narratur. Tpe Antonij imperatoris que christianos persecutus est: tanta lues est secuta ut agris cultoribus carerent. Tpe Pelagij papę roma pestis cõcussit in qua et pelagius mortuus est. Cui successit Gregorius magnus: que vir mire sanctitatis ieremias ad dei ordinem agi. Et cum populus dei demeritum implorasset: vna dierum vidit portifer ille sanctus angelum supra castrum qui cruentatum ensē in vaginam reponerat: significans pestem dei iudicio immisam iam cessare. Nota hic tamen sunt Orisii libro. v. et Eutropij quod Adrianus imperator que duodecimum ab Augusto imperauit: castrum illud obstruxerat cum portę mirabili: et castrum Adriani dictum fuit usque ad tempus beati Gregorij: exinde scripti angeli propter visionem prelibatam.

¶ Quare dauid elegit pestilentiam.

Secundum dubium propositum fuit quare dauid elegit potius pestilentiam quam famem et gladium.

Nam Gad propheta dixit ei ex parte dei. Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus fugies aduersarios tuos: illi te persecuentur aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua: Et respondit dauid. Cor ardeat nimis iudicis. Et elegit pestilentiam.

¶ Quare dauid elegit potius pestilentiam quam famem et gladium.

Nam Gad propheta dixit ei ex parte dei. Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus fugies aduersarios tuos: illi te persecuentur aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua: Et respondit dauid. Cor ardeat nimis iudicis. Et elegit pestilentiam.

¶ Quare dauid elegit potius pestilentiam quam famem et gladium.

Nam Gad propheta dixit ei ex parte dei. Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus fugies aduersarios tuos: illi te persecuentur aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua: Et respondit dauid. Cor ardeat nimis iudicis. Et elegit pestilentiam.

¶ Quare dauid elegit potius pestilentiam quam famem et gladium.

Nam Gad propheta dixit ei ex parte dei. Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus fugies aduersarios tuos: illi te persecuentur aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua: Et respondit dauid. Cor ardeat nimis iudicis. Et elegit pestilentiam.

¶ Quare dauid elegit potius pestilentiam quam famem et gladium.

Nam Gad propheta dixit ei ex parte dei. Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus fugies aduersarios tuos: illi te persecuentur aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua: Et respondit dauid. Cor ardeat nimis iudicis. Et elegit pestilentiam.

¶ Quare dauid elegit potius pestilentiam quam famem et gladium.

Nam Gad propheta dixit ei ex parte dei. Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus fugies aduersarios tuos: illi te persecuentur aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua: Et respondit dauid. Cor ardeat nimis iudicis. Et elegit pestilentiam.

¶ Quare dauid elegit potius pestilentiam quam famem et gladium.

Nam Gad propheta dixit ei ex parte dei. Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus fugies aduersarios tuos: illi te persecuentur aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua: Et respondit dauid. Cor ardeat nimis iudicis. Et elegit pestilentiam.

¶ Quare dauid elegit potius pestilentiam quam famem et gladium.

Nam Gad propheta dixit ei ex parte dei. Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus fugies aduersarios tuos: illi te persecuentur aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua: Et respondit dauid. Cor ardeat nimis iudicis. Et elegit pestilentiam.

¶ Quare dauid elegit potius pestilentiam quam famem et gladium.

Nam Gad propheta dixit ei ex parte dei. Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus fugies aduersarios tuos: illi te persecuentur aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua: Et respondit dauid. Cor ardeat nimis iudicis. Et elegit pestilentiam.

¶ Quare dauid elegit potius pestilentiam quam famem et gladium.

Nam Gad propheta dixit ei ex parte dei. Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus fugies aduersarios tuos: illi te persecuentur aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua: Et respondit dauid. Cor ardeat nimis iudicis. Et elegit pestilentiam.

¶ Quare dauid elegit potius pestilentiam quam famem et gladium.

Nam Gad propheta dixit ei ex parte dei. Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus fugies aduersarios tuos: illi te persecuentur aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua: Et respondit dauid. Cor ardeat nimis iudicis. Et elegit pestilentiam.

¶ Quare dauid elegit potius pestilentiam quam famem et gladium.

Nam Gad propheta dixit ei ex parte dei. Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus fugies aduersarios tuos: illi te persecuentur aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua: Et respondit dauid. Cor ardeat nimis iudicis. Et elegit pestilentiam.

¶ Quare dauid elegit potius pestilentiam quam famem et gladium.

Nam Gad propheta dixit ei ex parte dei. Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus fugies aduersarios tuos: illi te persecuentur aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua: Et respondit dauid. Cor ardeat nimis iudicis. Et elegit pestilentiam.

¶ Quare dauid elegit potius pestilentiam quam famem et gladium.

Nam Gad propheta dixit ei ex parte dei. Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus fugies aduersarios tuos: illi te persecuentur aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua: Et respondit dauid. Cor ardeat nimis iudicis. Et elegit pestilentiam.

¶ Quare dauid elegit potius pestilentiam quam famem et gladium.

Nam Gad propheta dixit ei ex parte dei. Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus fugies aduersarios tuos: illi te persecuentur aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua: Et respondit dauid. Cor ardeat nimis iudicis. Et elegit pestilentiam.

¶ Quare dauid elegit potius pestilentiam quam famem et gladium.

Nam Gad propheta dixit ei ex parte dei. Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus fugies aduersarios tuos: illi te persecuentur aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua: Et respondit dauid. Cor ardeat nimis iudicis. Et elegit pestilentiam.

¶ Quare dauid elegit potius pestilentiam quam famem et gladium.

Nam Gad propheta dixit ei ex parte dei. Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus fugies aduersarios tuos: illi te persecuentur aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua: Et respondit dauid. Cor ardeat nimis iudicis. Et elegit pestilentiam.

¶ Quare dauid elegit potius pestilentiam quam famem et gladium.

Nam Gad propheta dixit ei ex parte dei. Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus fugies aduersarios tuos: illi te persecuentur aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua: Et respondit dauid. Cor ardeat nimis iudicis. Et elegit pestilentiam.

¶ Quare dauid elegit potius pestilentiam quam famem et gladium.

De timore iudiciorum.

Nā. Dicit Nico. de lyza q̄ sperabat de misericordia dei. Unde in textu subditur: Melius est ut incidam in manus dñi. Multe em̄ misericordie eius sunt: q̄ in manus hoīs. Sed si elegisset fame septē annorū: ipse et alij diuites puidissent sibi de victu et paupes fuissent nimis afflicti. Itē si elegisset fugā coram aduersarijs: ipse et alij potētes fuissent p̄cepti auxilio pugnatōrū: et refugio fortalicioꝝ: et ceteri fuissent occisi. Ideo elegit penā omnibus equalē: q̄ pestilentia a deo immissa equaliter poterat cadere super omnes.

Quare p̄ pctō dauid punitus est ppls. Et tū dubiū vtrū p̄ pctō dauid debuit ppls eius puniri. Et q̄dā dicūt q̄ ppls fuit in oēs. Nā enī vidisset dauid angelū cedentē pplm: dixit ad dñm: Ego sus q̄ peccauit: ego iniq̄ egi. Isti q̄ oues sunt qd fecerūt: Vertas obsecro manus tua p̄tra me: et p̄tra domū patris mei. q̄ ut dicit glo. ex de his q̄ fiūt a maiorē pre capituli. c. q̄siuit. Pctā suos tenere debēt actores. Idē. C. de penis. l. sancim. C. ne viros p̄ marito. l. ob maritoꝝ. r. rj. q. iij. c. illud. et ex de sen. ex com. c. romana. §. vi. lib. vj. r. lvi. di. c. farj. r. s. q. iij. c. placuit. c. nulli. r. c. iu dei. Sz ad hoc posset r̄nderi fm̄ Bōn. in. ij. di. xxxij. ar. s. q. s. q̄ licet pena eterna vn̄ nō puniat. p̄ pctō alteri: tñ pena tpali sic. Quare nō est in cōueniens fm̄ rigore diuine iusticie vt ppls a dauid superbe numeratus pestilentia inueneret. Nico. hō de lyza dicit q̄ in lib. de hebraicis q̄stionib⁹ habet q̄ ppls peccauit eo q̄ dauid nō restitit vt debuit in facto vie. Sed hoc non videt verū: q̄ pctm̄ dauid vsq̄ ad cōplemētū fuit secretus. Un̄ Nathan dixit sibi is. Regū. rj. Tu fecisti abscondite. Dicit ergo Nico. de lyza: q̄ pctm̄ ppli fuit rebellio ei⁹ p̄tra dauid sequēdo Sibam filiū Bochoi: q̄ erat hō seditiosus et pessimus. vt penit. is. Reg. xx. Ego hō te

neo q̄ ly p̄ncipalr de⁹ punierit pplm p̄pter pctm̄ dauid: tñ credibile est q̄ in populo sic punito essent aliqui lera deo exosa. Nā sicut et nunc plura tunc erant mali q̄ boni.

Quid intelligit p̄ tps constitutum. Hartū dubiū quid intelligit per tps constitutum. Nā in textu dicit: Immissit de⁹ pestilentia de mane vsq̄ ad tps constitutum. Et dicūt aliqui vsq̄ ad tertium diē indusue: q̄ sic erat pena decretata. Sed hoc nō videt verū: q̄ tps dicit. j. Venit autē Bad ad dauid de illa. Et videt loq̄ scriptura de p̄ncipio pestilentie. Ad hoc em̄ venit Bad v̄o uid offerret holocaustū et cessaret plaga inchoata. Ideo meli⁹ dicit q̄ tps constitutum intelligit hora sacrificij vesperini. Illud em̄ statutū fuit in lege. xxxix. ita q̄ a mane p̄nu diei vsq̄ ad horā vesperinam mortui sunt de populo lxx. milia viroz.

Quomodo verificat dictus p̄phet de pestilentia trium dierum.

Uintū dubiū quomōdō verificatū fuit dictus p̄pheta de pestilentia triū dierū: Et dicit Nico. de lyza: q̄ duo dies vltimi fuerunt dicti p̄pter cōmunionem tñ: sicut etiā dicit Jonas de. r. dieb⁹. Prim⁹ hō dies fuit per modū scitē diffinitive. Quare pestilentia fuit tñ illa die. Ideo subdit in textu. Quā tendisset manū suā angel⁹ dñi sup̄ hierusalē vt disperderet eam: misertus est dñs sup̄ afflictionē: et ait angelo percussenti populū. Sufficit nunc: cecidit manū tuā. Tali pestilentia percussus fuit populus ille. Nos hō diebus istis magnas clades fieri vidim⁹: et pestilentijs pene italia deuastatam. Postcensibus qdē pctis populoz: frequenter pestilentie irrupūt. Ideo timēdus est de⁹: quia ipse viuificat et mortificat: qui est benedict⁹ in secula seculoz. Amen. De iudicio dei p̄tra Sēna cherib⁹ nomen dñi blasphemāt. Sermo. vj.

Anctū r iessa

bile nomē dei sic viluit in ore xpianoz: vt illud blasphemari r maledici dicat quasi p nihilo Aperiūt namqz multi fetidū os in blasphemias impias creatoris sui: r irreuerenter sacrilegis buccis lacerant altissimā maiestātē regis regū r dñi angeloz r hoim p quibus in hoc sermōe bene esse arstratus sum iudiciuz dei depromere ptra Sēnacherib blasphemāre. In illo hq̄dē speculabunt q̄ graue sit p̄m̄ blasphemie et maledictio dei. De quo tria mysteria proponim⁹ contemplanda.

Primū dicit superbie r violentie. Secūm maledictiois r blasphemie. Tertiu punitiois r vindicte.

De supbia fraude Sennacherib regis.

Insatiabilis est anim⁹ ambrosiosoz: quib⁹ nec ipse mūdus totus sufficere potest. Pater hoc in Sēnacherib: de quo. iij. Reg. xvij. dicit q̄ anno. iij. regis Ezechie ascēdit Sēnacherib rex assyrioz ad vniuersas ciuitates iuda mūtās: r cepit eas. Tūc misit ezechias nūcios ad regē assyrioz Nico. de lyra dicit q̄ ezechias sciēs pupulā sibi subiectā. r Achaz patrē suoz deū multiplicat offēdisse: merito timuit ne in vindictā dictoz maloz pmitteretur rex assyrioz venire ad destructionē ciuitatis hierlm: vbi vigebar diuinus cultus de quo ipse erat zelantissimus.

Quare nūcios misit dicens: Peccati reputās p̄m̄ p̄ris suū: recede a me: r omne qd̄ imposueris mihi feram. Prudenter in hoc egit: q̄ vt dicit Aug. lib. viij. de ciui. dei. c. ij. In oibus fere gentibus quodāmodō vor nature ista perionitur: vt subiugari vicioribus mallent quib⁹ cōtingit vinci: q̄ bellica oisana vastatione deleri. In dicit itaqz rex assyrioz ezechie trescenta talenta argenti r

triginta auri: deditqz ezechias omne argētū qd̄ reperit fuerat in domo dñi in thesauris regis: r cū nō sufficeret: pfregit valuas repli dei: r laminas aureas quas ipse affirerat ad decorem: r dedit eas regi assyrioz. Dicit Nicos laus de lyra: et hoc accipit argumētū q̄ principes in necessitate p conseruatione reipublice possunt accipere de thesauris ecclie. Nā vt dicit. xij. q. ij. c. aurū. Aurū h̄ ecclia nō vt seruet: sed vt erogat. fm̄ h̄o magistrū i historia accepta pecunia rex assyrioz sub pacto in pace dimittēdi regnū ezechie: infideliter agēs pactū nō seruauit: sed misit exercitū r nūcios in hierlm ad terrēdū ezechia: vt terris redderet ciuitatē: r populus trāfferret in assyrios: r cult⁹ dñi de hierlm auferret. Qd̄ nullo mō ezechias fecit: s; restitit r cōuocās pplm̄ exhortat⁹ fuit ad defendēdū templū sanctum r gentem. Quia h̄o in hoc capitulo de regno assyrioz fit mentio: ideo de illo consideremus tria.

Primo originem. Secundo dilationem. Tertio terminationem.

De regno r monarchia assyriorum: r primo de ortu eius.

Primo p̄siderem⁹ regni assyrioz originē. Dicit magr i historia sup̄ Benesim post capl⁹ de morte abrae. Exortū est regnū assyrioz vigesimo dñto āno Saruch p̄ qui Abrae sub belo. Qd̄ h̄dē itelligendū est quātū ad regnū initū. Nā Bel⁹ prim⁹ intravit assyriā: r paz obtinuit in ea. Sed eo mortuo: filius eius Nim⁹ vt refert Iustin⁹ r Orosh⁹: totā assyriā occupauit: r in regione assyrioz edificauit ciuitatē quā Ninipe nominauit: anno regni sui. xlij. Quinquaginta autē ānis bel⁹ la finitimis itulit. Qui dū deficiētē a se oppugnat vrbē: sagitte ictu itenit. Et vt dicit Orosh⁹. li. j. regnū assyrioz vsqz ad Sardanapalum annis mille. clx. actū est. Fido. li. iij. etymol. Assyria inq̄ vocata est ab Assur filio Sem: q̄